

Επαναληπτικό φυλλάδιο

Όνομα:.....

Χρονικοί προσδιορισμοί

Οι λέξεις ή οι φράσεις ή οι προτάσεις που φανερώνουν χρόνο λέγονται χρονικοί προσδιορισμοί και μπορεί να είναι οι εξής:

α. χρονικά επιρρήματα

Χρονικά επιρρήματα είναι οι λέξεις που φανερώνουν χρόνο και απαντούν στην ερώτηση πότε;

σήμερα, αύριο, μεθαύριο, χθες ή χτες, προχθές, πέρ(υ)σι, πρόπερσι, φέτος, του χρόνου, τώρα, πρώτα, ύστερα, έπειτα, μετά, κατόπιν, πριν, απόψε, αμέσως, μόλις, ευθύς, συχνά, συνεχώς, διαρκώς ξανά, γρήγορα, αργά, νωρίς, πάντα, πάντοτε, κάποτε, τότε, ποτέ, πότε, όποτε, πότε πότε, όποτε, οποτεδήποτε, κάπου κάπου, άλλοτε, τακτικά, συνήθως, σπάνια, επιτέλους, κιόλας, πια, πάλι

β. χρονικές προτάσεις

Ονομάζονται οι δευτερεύουσες που φανερώνουν χρόνο και προσδιορίζουν χρονικά μια κύρια πρόταση.

Όταν μια δευτερεύουσα ή μια εξαρτημένη πρόταση είναι χρονική, αρχίζει με έναν από τους χρονικούς

συνδέσμους: όταν, όποτε, αφού, μόλις, πριν να, καθώς, άμα, ενώ, ώσπου, ώσπου να, σαν, λέγεται χρονική.

π.χ. Όταν έρθεις, θα ακούσουμε μουσική.

γ. φράσεις με προθέσεις: Οι προθέσεις είναι μικρές άκλιτες λέξεις που μπαίνουν μπροστά από ονόματα ή επιρρήματα για να φανερώσουν μαζί τους το χρόνο.

π.χ. Θα περάσω από το σπίτι σου κατά το απόγευμα.

δ. τα ουσιαστικά: πρωί, μεσημέρι, απόγευμα, βράδυ, ημέρα, νύχτα, μεσάνυχτα, εβδομάδα, μήνας, χρόνος, αιώνας, χιλιετία, μέλλον, παρελθόν κτλ.

Να υπογραμμίσεις τις λέξεις, τις φράσεις και τις προτάσεις που φανερώνουν χρόνο και να γράψεις το είδος τους (επίρρημα, χρονική πρόταση, ουσιαστικό, φράση με πρόθεση).

1. Αύριο θα πάμε εκδρομή στη Λεμεσό.
2. Όταν άκουσε τα νέα, έβαλε αμέσως τα κλάματα.
3. Ήρθαν νωρίς το πρωί κι έφυγαν αργά το βράδυ.
4. Δεν έχει αποφασιστεί τίποτε ακόμα, αλλά ως μεθαύριο θα ξέρουμε σίγουρα.
5. Μετά τη βροχή, βγήκε το ουράνιο τόξο
6. Προτού ξεκινήσεις, να κλειδώσεις το σπίτι.

7.Από την αρχή διαφωνούσε με όλα, αλλά τελικά συμφώνησε.

8.Μέχρι να έρθετε εσείς, εμείς θα έχουμε ήδη ξεκινήσει.

**Τρόποι σύνδεσης προτάσεων
(για θεωρία δεξ το κίτρινο)**

Βρες πώς συνδέονται οι παρακάτω προτάσεις.[Σημείωσε Α, Π, Υ]

- Ο παππούς μου πήγε στον κήπο, για να ποτίσει τα λουλούδια.....
 - Ο αδερφός μου σήκωσε το πακέτο και το έβαλε στο τραπέζι.....
 - Η γιαγιά έφτιαξε το φαγητό, ετοίμασε το γλυκό, έστρωσε το τραπέζι.....
 - Η θεία μου ήρθε στο σπίτι μας και μας έφερε δώρα.....
 - Ο ξάδερφός μου μού εξήγησε πώς παίζεται το καινούριο επιτραπέζιο παιχνίδι του.....
 - Τα παιδιά της οικογένειας έπαιξαν, τραγούδησαν, χόρεψαν.....
 - Οι συγγενείς μου ήταν δίπλα μου σ' αυτή τη δύσκολη στιγμή της ζωής μου και μου συμπαραστάθηκαν πολύ.....
 - Η μητέρα καλωσόρισε τους γονείς της και τους πρόσφερε ένα χυμό.....
 - Η αδερφή μου με φώναξε, για να τελειώσουμε την κατασκευή μας.....
 - Όταν χτύπησε το τηλέφωνο, ήμουν ακόμη στο κρεβάτι.....
 - Εάν έχει καλό καιρό, θα πάμε εκδρομή με τους φίλους μας.....
 - Οι μαθητές άνοιξαν τα βιβλία , έλυσαν την άσκηση, άκουσαν το δάσκαλο προσεχτικά.....
- ☐ Φώναξε για να τον ακούσουν, αλλά το αυτοκίνητο ήταν ήδη πολύ μακριά.....
- ☐ Ήταν βέβαιο ότι δεν του τηλεφώνησε είτε γιατί είχε χάσει τον αριθμό είτε γιατί απλώς το ξέχασε.....
- ☐ Αν ξαναπάς στο νησί , μην ξεχάσεις να μου φέρεις από κείνο το τοπικό γλυκό.....
- ☐ Η βροχή ήταν δυνατή , τα νερά κυλούσαν ορμητικά, οι δρόμοι είχαν πλημμυρίσει.....
- ☐ Δεν ήθελε να σου επιτεθεί , αλλά να σου εκδηλώσει τη χαρά του.....
- ☐ Τον επέπληξε όχι μόνο γιατί χτύπησε το συμμαθητή του αλλά και γιατί μίλησε με αυθάδεια.....